

SĂPTĂMÂNA MARE și ÎNVIEREA

*ghid de activități
pentru copii
și toți ai casei*

TODAY

HE IS

HUNG UPON

THE CROSS

SÂMBĂTA LUI LAZĂR

rețetă pentru
lazarakia/ lăzărei

Ultima sâmbătă înainte de Săptămâna Mare este numită Sâmbăta lui Lazăr. Lazăr era un prieten drag al lui Hristos, iar învierea lui a fost o încredințare că și Hristos va învia după Sfintele Sale Patimi. În Grecia și în Cipru există o veche tradiție ca în această zi familia să nu lucreze la câmp sau în grădină, doar bărbații mergeau la pădure să strângă deja lemne de foc pentru gătitul bucatelor de Paști. Acasă, copiii familiei se strâneau în bucătărie împreună cu mama sau bunica, pentru a pregăti niște mici pâinișoare, numite *lazarakia* (am putea traduce ca *lăzărei*). Pâinișoarele din aluat simplu, ușor dulce, se pregătesc în formă de omuleț, având mâinile încrucișate pe piept precum un om înfășurat în giulgiu. Există și o colindă pe care copiii o cântă în timp ce dau formă aluatului și când pâinișoarele sunt gata coapte, colindă pe care odinioară o cântau și cutreierând ulițele, pentru a vesti sătenilor învierea lui Lazăr.

Pregătind aluatul împreună cu copiii și așteptând ca pâinișoarele să se coacă este un bun răstimp pentru a povesti despre Lazăr, despre surorile lui iubitoare, Marta și Maria, despre minunea săvârșită de către Mântuitorul nostru înviindu-l pe prietenul său mort de patru zile, despre cum mai apoi au șezut cu toții la masă și despre cum Lazăr a trăit și a devenit mai apoi episcop de Cipru, loc unde această tradiție a *lăzăreilor* este foarte îndrăgită. Tot în acest răstimp, putem cânta împreună cu copiii troparul Învierii lui Lazăr, pe care îl vor recunoaște apoi cântat și în Duminica Floriilor.

Rețetă pentru 20 de lăzărei

Ingrediente:

400 ml apă caldă
800g făină
1 lingură drojdie
150g zahăr (stevia sau miere de rapită - aceeași cantitate)
50g ulei de măsline
1 linguriță scorțișoară
1/4 linguriță sare
50g stafide
50g nuci sfărâmate
40 de cuișoare întregi

opțional:

1/2 linguriță cardamom
sau
1/2 linguriță mahlepi

Într-un bol, amestecăm apa, drojdia și zahărul cu un tel, până când drojdia și zahărul se dizolvă, și le lăsăm 10 minute, pentru a se activa drojdia.

Adăugăm uleiul, scorțișoara, alte mirodenii (cardamom sau mahlepi, dacă avem), sare și făină. Amestecăm inițial cu o lingură de lemn, apoi frământăm manual, până se formează un aluat. Acoperim aluatul cu un prosop și îl lăsăm să se odihnească timp de 30 de minute.

Preîncălzim cuptorul la 170°C.

După ce aluatul s-a odihnit 30 de minute, îl împărțim în 20 de bucăți pe care le modelăm ca mingiuță. Fiecare bucată va deveni un *lazaraki*.

Pregătim umplutura amestecând stafidele cu nucile sfărâmate într-un bol. Luăm o mingiuță, îndepărtăm a șasea parte din ea, îi dăm o formă de bastonaș lunguiet și subțire (acesta va fi giulgiul), Restul aluatului îl modelăm în formă ovală, îl umplem cu o linguriță din umplutură și acoperim umplutura, închizându-l într-o formă alungită. Petrecem bastonașul în jurul corpului, pentru a se încrucișa în față și în spate. Punem două cuișoare întregi drept ochi. Repetăm cu toate cele 20 de bucăți. Așezăm lăzăreii în tavă și îi coacem 20-30 de minute, până se rumenesc.

● SÂMBĂTA LUI LAZĂR tropar și colind

Învierea lui Lazăr, icoană de sec. 16, Mănăstirea Dionisiu, Grecia

Învierea cea de obște
mai înainte de Pătimirea Ta încredințând-o,
pe Lazăr din morți l-ai sculat, Hristoase Dumnezeule.
Pentru aceasta și noi, ca pruncii,
semnele biruinței purtând,
Ție, Biruitorului morții, strigăm:
Osana Celui dintru înălțime!
Binecuvântat ești, Cel ce vii întru numele Domnului!

Troparul Învierii lui Lazăr și al Floriilor

COLINDUL SFÂNTULUI LAZĂR

Lazăr, de-unde vii, de unde glasul?
Marta și Maria-ți jeleau necazul.
Îngropat eram de patru zile,
În pământ aveam morți lângă mine,
Măinile mi-eram încrucișate,
Picioruțele fedeleș legate.

Privirea mi-era întemnițată,
Gura de dureri mi-era uscată.
Și-a venit Hristos și doar cu cuvântul
Înviindu-mă m-a scos din adâncuri.
Lazăr a-nviat, ne-a încredințat,
Domnul a venit, moartea a zdrobit.

din folclorul grecesc,
traducere adaptată* după o versiune din insula Sifnos

*în această traducere, colindul poate fi ascultat în interpretarea membrilor asociației
Prietenii Bisericii Studenților, aici: <https://tinyurl.com/colindlazar>

DUMINICA FLORIILOR

și noi, ca pruncii, semnele biruinței purtând,
Ție, Biruitorului morții, strigăm: Osana Celui dintru înălțime!

În Duminica Intrării în Ierusalim a Domnului Nostru Iisus Hristos, în timpul Sfintei Liturghii auzim Apostolul:
"Fraților, bucurați-vă pururea întru Domnul. Și iarăși zic: Bucurați-vă! Domnul este aproape."

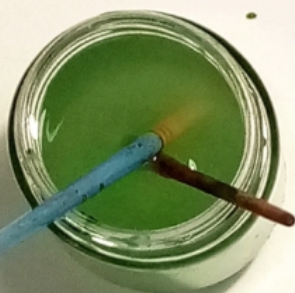
Împreună cu pruncii de odinioară din Ierusalim, să-i îndrumăm pe copii să se bucure de cât de aproape ne este Domnul și să-L întâmpine și ei în cetatea sufletului lor. Fiindcă biserica se înveșmăntează în verde la acest praznic, putem începe sărbătoare îmbrăcându-ne și noi în straie verzi.

activități pentru cei mai mici:

- Putem culege câteva fire de iarbă proaspătă. Udând cu o pensulă suprafața unei foi de hârtie, copiii pot așeza firele de iarbă sub forma unei rămurele de finic. Firicelele de iarbă se vor lipi de suprafața udă a hârtiei, iar după o ușoară uscare pot fi reșezate în alte forme.
- Finicul nu crește pe la noi, de aceea noi primim ramuri de salcie ca stâlpi, la Florii. Însă forma ramurilor de finic se distinge în icoane - o formă simplă, ușor de pictat chiar și pentru mânuțe mici. Pregătim pe o farfurie acuarele în diverse tonuri de verde, o pensulă, apă și foi de hârtie, apoi le arătăm în mare formă de urmat: o linie centrală din care se desprind frunzulițe în ambele părți. Îi îndemnăm pe copii să experimenteze cu diverse nuanțe. După ce pictează, copiii pot flutura hârtiile cu rămurele de finic pictate, strigând, cu bucuria pruncilor de odinioară, "Osana, bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului!"

● DUMINICA FLORIILOR activități

Copiii mai mari pot, singuri sau cu ajutorul părinților, să realizeze o coroniță din ramurile de salcie primite după Sfânta Liturghie. Pentru a asigura o lungime propice împletirii rămurelelor, putem culege și noi câteva rămurele mai lungi, pe care să le împletim cu cele sfințite primite de la biserică.

Împletim câte două-trei rămurele, apoi le dăm o formă rotunjită și, la nevoie, le legăm cu ață. Apoi putem să împodobim coronița cu flori de sezon, uscate în prealabil. Coronița o putem anina pe perete, lângă cruce sau colțul cu icoane.

Rețetă pentru biscuiți de vanilie, cu flori comestibile

Ingrediente:

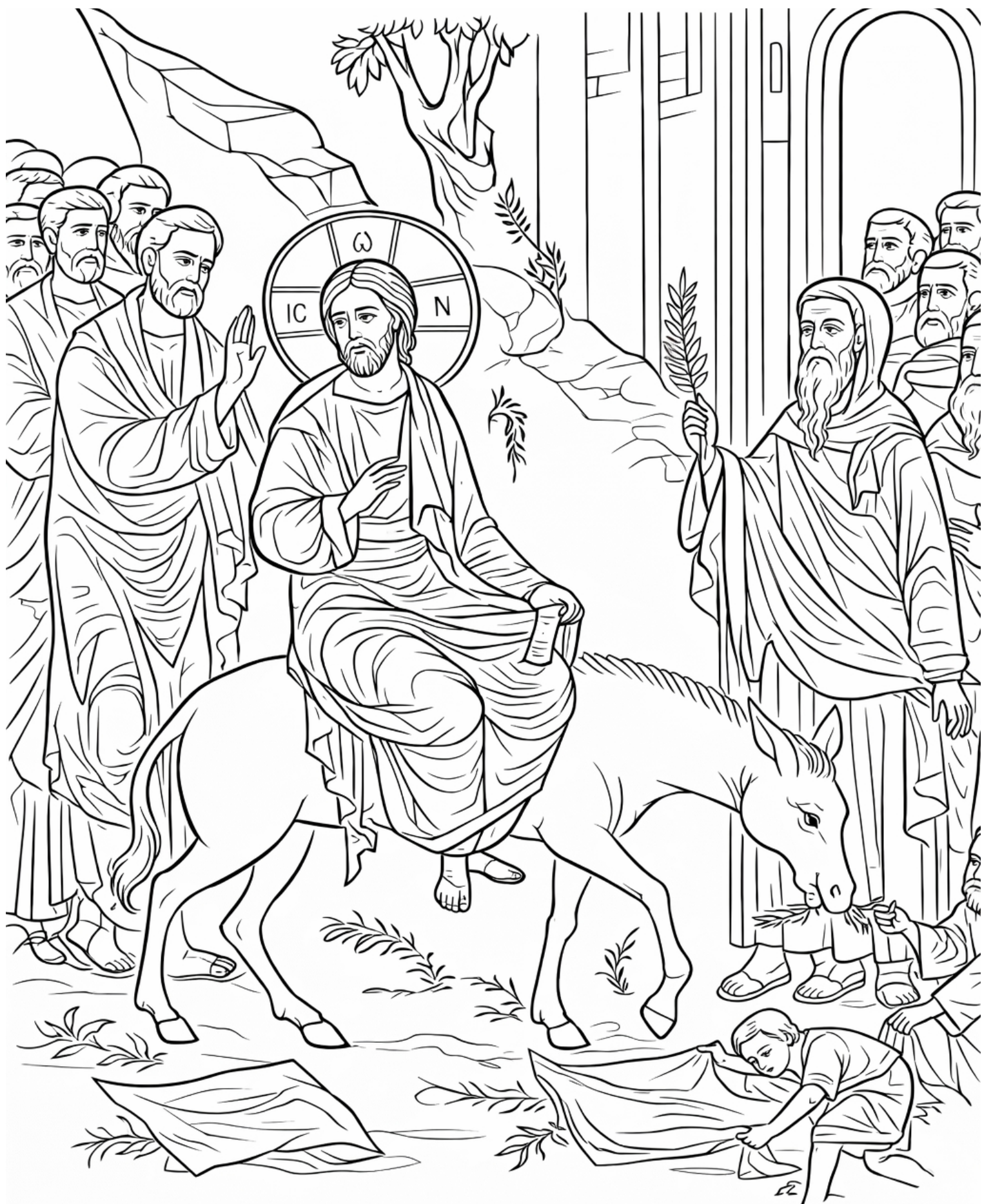
230 g unt de cocos (sau alt unt vegan)
 200 g făină
 60 g amidon
 100g miere (de rapiță, sau alt îndulcitor)
 esență de vanilie
 o jumătate de cană de toporași sau alte flori comestibile

Toporașii sunt flori comestibile, cu o aromă fină, delicată. În primăverile în care cresc mulți, sălbatici, putem să ne bucurăm de aroma lor în siropuri sau biscuiți.

Pentru rețeta de biscuiți cu toporași, culegem aproximativ o jumătate de cană de toporași, îi spălăm bine de câteva ori, îndepărtăm tulpinița și partea verde, iar florile le punem la uscat pe o farfurie, până le vom incorpora în aluat.

Preîncălzim cuptorul la 180 grade C. Mixăm untul cu mierea și adăugăm esența de vanilie. Adăugăm făina și amidonul, până când obținem un amestec omogen. Adăugăm în aluat jumătate din flori. Formăm biscuiții, cu mâna sau întinzând aluatul cu sucitoarea și decupându-l cu forme primăvăratice. Adăugăm flori pe fiecare biscuit, apăsând fin cu degetul. Coacem biscuiții pentru 18-20 de minute.

GRĂDINA ÎNVIERII:

O ACTIVITATE PENTRU TOATĂ SĂPTĂMÂNĂ MARE

O mică grădină a Învierii, cu grâu încolțit. Copiii pot urmări îndeaproape creșterea rapidă a grâului, dătătoare de nădejde și bucurie, și pot pregăti anumite elemente ale Grădinii în paralel cu slujbele de la biserică. Până să crească măricel și verde crud, grâul are nevoie de aproximativ șase zile, așadar această grădină poate fi o bună unealtă de a măsura, altfel, timpul Săptămânii Mari.

Pentru activitatea aceasta este nevoie de:

- un pumn de boabe de grâu
- o mână de pământ (nu neapărat pentru flori)
- o farfurie pentru suport ghiveci (sau o farfurie veche, largă și adâncă)
- un ghiveci mic de lut (poate fi înlocuit cu un mic pahar sau cu o mică cutiuță); acesta va fi Mormântul
- o piatră îndeajuns de mare încât să acopere gura Mormântului
- pietricele pentru o alee ce duce la Mormânt
- bețișoare de lemn și ață, pentru a realiza o Cruce
- orice alte flori, crenguțe, conuri, scoici sau alte obiecte cu care copiii ar vrea să împodobească grădina.

Exemplu: (stânga) Grădina după Denia Joii celei mari, miercuri seara; (dreapta) Grădina după slujba Prohodului, vineri seara

GRĂDINA ÎNVIERII: O ACTIVITATE PENTRU TOATĂ SĂPTĂMÂNĂ MARE

În **Lunea Mare**, dimineața, strângem "ingredientele" ce ne vor folosi. Punem grâul în apă, lăsându-l așa cel puțin patru ore. În farfuria largă și adâncă așezăm micul ghiveci (Mormântul) culcat. Așternem un strat subțire de pământ, acoperind și Mormântul, formând astfel un mic dâmb. Opțional, așezăm pietricele ca o alee ce duce la Mormânt. După cele 4 ore (sau mai mult) în care grâul s-a înmuiat, îl stoarcem de apă și îl presărăm cu grijă pe deasupra stratului de pământ. Stropim cu apă grâul și acoperim totul cu un bol mare, pentru a se obține un efect de seră. În timpul zilei, udăm grâul cu un pulverizator, o dată la câteva ore.

În **Marțea Mare** dimineața, scoatem bolul, urmând ca de acum să lăsăm grâul să crească neacoperit. Continuăm să îl udăm din când în când pe timpul zilei, folosind un pulverizator.

În **Joia cea Mare**, după Liturghia Cinei celei de Taină, copiii pot să făurească o Cruce, legând cu ață bețișoare de lemn sau bucăți de crenguțe. Pot să aleagă să facă o singură Cruce, a Mântuitorului Nostru, sau mai pot adăuga două cruci, pentru cei doi tâlhari. Seara, la întoarcerea acasă după Denia celor 12 Evanghelii, Crucile vor fi înălțate pe dâmbul de deasupra Mormântului.

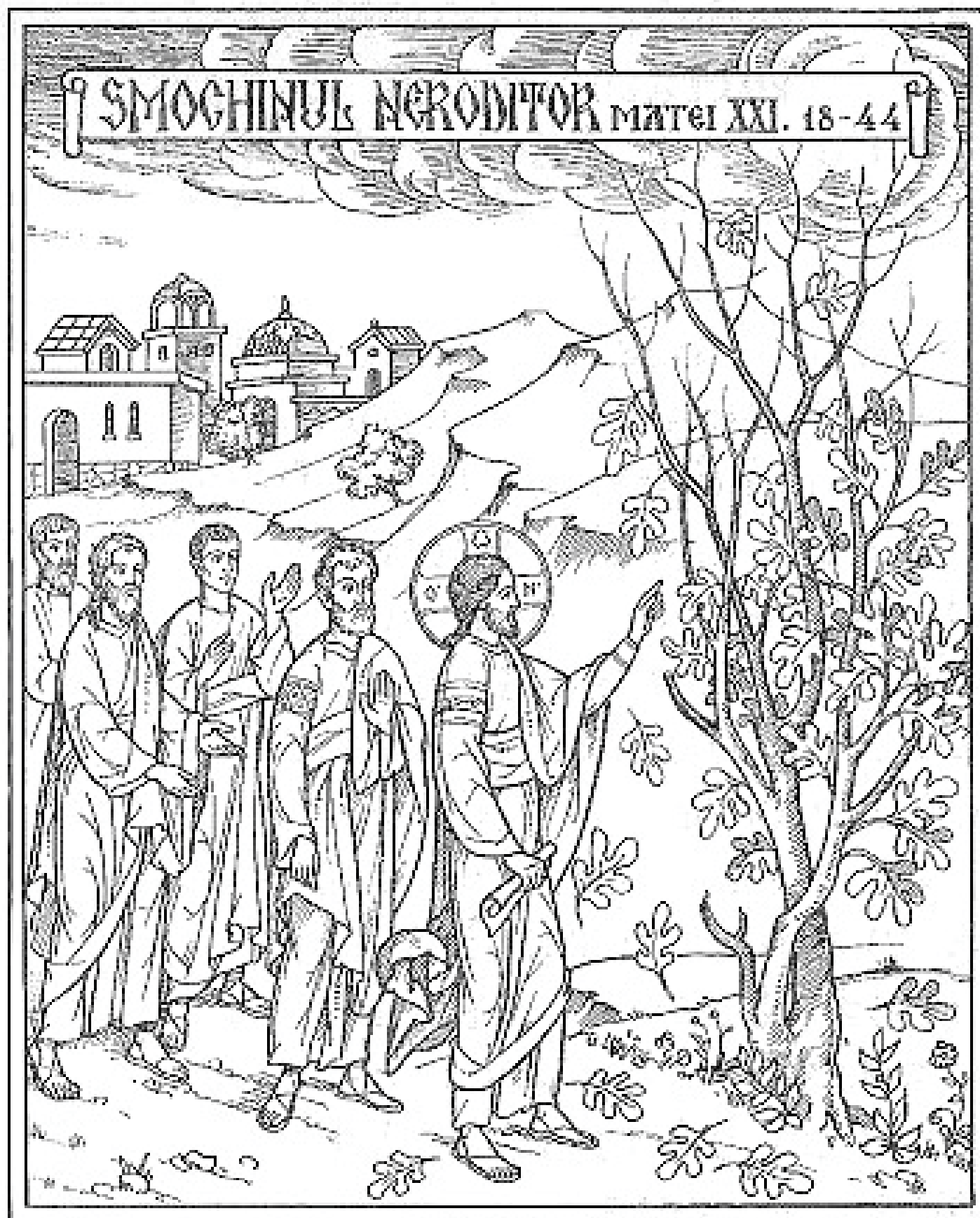
În seara **Vinerii Mari**, la întoarcerea de la Prohodul Domnului, copiii pot acoperi intrarea Mormântului cu piatra pregătită pentru aceasta.

În **Sâmbăta Mare**, când aflăm că Lumina Sfântă s-a pogorât la Ierusalim, cu bucurie putem da piatra la o parte de la Mormânt.

DENIA LUNII CELEI MARI

În Sfânta și Marea Luni se face pomenirea fericitului Iosif cel preafrumos și a smochinului care, neroditor fiind, s-a uscat prin cuvântul Domnului. (activitate de colorat)

Fericitul Iosif cel preafrumos, de care Lunea cea Mare amintește, a primit de la Dreptul Iacov, tatăl lui, o haină lungă și aleasă. În alte traduceri e scris o haină în multe culori. Sfântul Iosif cel frumos e amintit în aceasta zi a Săptămânii Mari, fiindcă, prin pilda sa de înțelepciune, îndelungă răbdare și milostivire, se aseamănă cu Domnul Nostru Iisus Hristos. Iată un mic joc pe care îl pot face copiii, pictând haina în multe culori a Sfântului Iosif în culorile în care Dumnezeu a îmbrăcat natura. Îndrumându-i în acest joc, să le amintim copiilor și de haina în care ne spun psalmii că se îmbracă Mântuitorul Nostru, pe care îl preînchipuie Sfântul Iosif: Întru strălucire și în mare podoabă Te-ai îmbrăcat; Cel ce Te îmbraci cu lumina ca și cu o haină. (psalmul 103)

Pentru activitatea aceasta este nevoie de:

- o foaie de calc sau o hârtie mai subțire
- flori, frunze, fire de iarbă colorate divers.

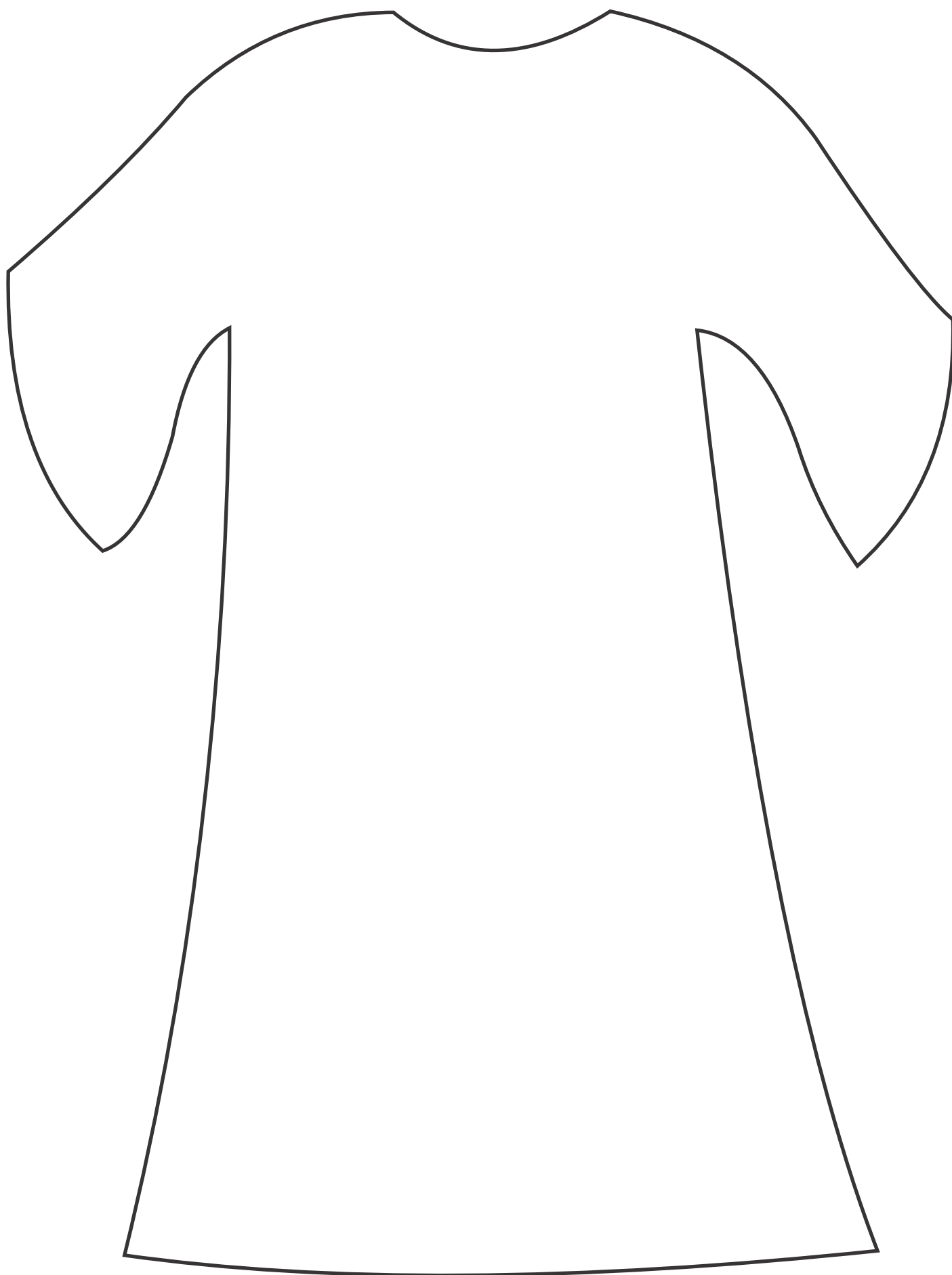

Pași de urmat:

- Trasați pe hârtie de calc și decupează conturul hainei Sfântului Iosif (de pe pagina următoare)
- Porniți la plimbare prin grădină sau prin parc, îndemnând copiii să descopere elemente naturale de culori cât mai diverse (flori de primăvară, frunze).
- Așezați haina decupată din hârtie de calc pe o suprafață tare și invitați-i pe copii să "picteze" cu elementele naturale.
- Când modelul este gata, țineți haina spre soare sau spre o sursă de lumină.

LUNEA MARE

Luminânda din Sfânta și Marea Luni (activitate de scriere și memorare):

Cămara Ta, Mântuitorul meu,
o văd împodobită,
și îmbrăcămintele nu am,
ca să intru într-însa.
Luminează-mi haina
sufletului meu,
dătătorule de lumină,
și mă mântuiește.

Pe când Domnul nostru Iisus Hristos Se suia la Ierusalim și Se ducea spre Patima Sa, a spus ucenicilor Săi mai multe pilde. Pilda celor zece fecioare a spus-o pentru a ne îndemna spre milostenie și în același timp spre a ne învăța să fim oricând gata pentru a-L întâlni.

Pregătindu-vă de Denie, încurajați-i pe copiii mai măricei să urmărească slujba, "vânând" lucrurile sau momentele din lista de mai jos, bifând căsuța corespunzătoare, o dată ce l-a observat. Pentru aceasta pot fi folosite creioane colorate, carioci, abțibilduri, sau altă metodă potrivită familiei voastre. Dacă urmăriți acest material în varianta printată, copiii pot decupa partea următoare din pagină, pentru a o avea la ei în timpul slujbei. (Partea aceasta este adaptată după ghidul Ce să vedem în Săptămâna Mare, tradus cu permisiunea autoarei în 2019 după lucrarea doamnei Kristina Wenger - orthodoxchristianparenting.wordpress.com)

Cântă **Aleluia** (numără, de câte ori?)

[illegible]

Ascultă cei **6 Psalmi**, unul după celălalt, bifează ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

0.0	1.1	1.1	0.0	0.0
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Cântă lată Mirele vine în miezul nopții

P

Ascultă citirea **Evangheliei**. Hristos spune **Vai** către cărturari și farisei.
De câte ori?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

Ascultă cu ce **animal** seamănă Hristos felul în care i-ar fi primit pe evrei, dacă ar fi vrut să vină la Dânsul ☐

□

Ascultă în ce fel exemplul celor **trei tineri** ne îndeamnă să ne pregătim pentru întâlnirea cu Hristos ☐

Cântă **Cămară** Ta, Mântuitorule... ☐

Fă metanii

Cu gândul la fecioarele înțelepte și cele neînțelepte, în dimineața Marții celei Mari îi putem îndemna pe copii să își făurească niște micuțe lampadare. Iată două versiuni de lampadare ce aduc în casă un strop din frumusețea înfloririlor de afară, cu frunze și flori așa cum le putem găsi acum în natură. Spre bucuria copiilor care le-au lucrat, le vom putea aprinde în colțul de rugăciune în noaptea de Înviere. Mai jos sunt două tipuri de lampadare, cu grade de dificultate diferite, pentru ca activitatea să nu fie nici prea ușoară pentru cei mai mari, nici prea grea pentru cei mici (dacă lucrează singuri).

LAMPADAR BORCAN (activitate pentru copii mai mici)

Materiale necesare:

Pași de urmat:

Culegem o diversitate de flori sau frunze, le presăm rapid și îl lăsam pe copil să își aleagă cele care îi plac cel mai mult. Pentru a-i înlesni lucrul, golim lipici pe o farfuriuță.

Cu pensula, copilașul va aplica un strat de lipici de jur împrejurul borcanului, apoi va așeza, rând pe rând, floricelele, apăsându-le ca să se lipească, având grijă să le acopere cu încă un strat fin de lipici.

Când totul e gata și lipiciul uscat, putem pune înăuntru o lumânare pastilă sau, pentru cei mai mici copilași, o lumânare LED, dar, de asemenea, putem folosi untdelemn, fitil și plută de candelă.

La sfârșit ne vom aminti să le vorbim copiilor despre cum toate cele zece fecioare aveau candelă frumoasă pe dinafară, celor cinci neînțelepte lipsindu-le doar untdelemnul. Deși lampadarul lor e frumos și sunt bucuroși de el, frumusețea florilor de pe pereții lui e pusă în valoare de lumina lumânării, la fel cum faptele bune luminează de la lumina sufletului ce arde de drag pentru Hristos.

LAMPADAR DIN HÂRTIE CU FLORI (activitate pentru copii mai mari)

Pași de urmat:

Culege o diversitate de flori și frunze și presează-le rapid.

Umflă un balon la mărimea dorită.

Începând din josul balonului, începe să aplici aracet cu o pensulă. Adaugă bucățele de hârtie, rând pe rând.

Când balonul e acoperit cu hârtie, începe să adaugi încă un strat de aracet și încă un strat de hârtie.

Urmează să lipești, una câte una, florile și frunzele. Cu pensula, aplică aracet înainte să așterni floarea, iar după aceea, aplică lin cu pensula.

După ce lipești câte flori dorești, urmează un nou strat de hârtie, lipit la fel ca primele. Lasă câteva ore să se uște, până se întărește, poate chiar peste noapte.

Când lipiciul și hârtia s-au întărit, înțepă cu un ac balonul și scoate-l cu grijă, dezlipind unde e cazul.

Găurește cu un ac două orificii, în două laturi opuse ale globului de hârtie. Lărgeste gaura cu un bețișor. Adaugă lampadarului o toartă din sfoară de iută, petrecând sfoara prin cele două găuri, apoi înnodând-o la

Materiale necesare:

În timp ce lucrezi la acest lampadar, amintește-ți cum, în pilda celor zece fecioare. Gândește-te la untdelemnul cu care ne putem umple inimile, încât să ardă pentru Hristos. Dacă acest lampadar s-ar asemana cu inima ta, care crezi că sunt florile ce-ți pot împodobi sufletul? Dar flacăra lumânării cum s-ar regăsi în sufletul tău? Amintește-ți să aprinzi lampadarul în noaptea de Înviere și roagă-L pe Hristos ca Lumina Lui să-ți lumineze pururea sufletul.

MIERCUREA MARE

Cântarea Sfintei Casiana - fragment (activitate de scriere și memorare):

Primește izvoarele

lacrimilor mele,

Cel ce scoți cu norii

apă din mare,

pleacă-te spre

suspinurile inimii mele,

Cel ce ai plecat cerurile

cu nespusă plecăciune.

Ca să sărut

preacuratele Tale picioare

și să le șterg pe ele iarăși

cu părul capului meu.

În seara de Marți, la Denie, am auzit despre femeia care a uns cu mir picioarele Mântuitorului. ștergându-le cu părul capului ei. Una dintre evangheliile (cea după Ioan) ne pomenește și un alt detaliu - atunci când vasul cu mir de nard s-a spart, casa s-a umplut de mireasma mirului. Iată o activitate simplă prin care copiii pot face ei înșiși un parfum floral, după miresme naturale de ei alese. În timp ce pregătesc parfumul urmărind rețeta de mai jos, le putem reaminti copiilor povestea femeii de care ne vorbește Evanghelia, dragostea ei pentru Hristos și adâncă părere de rău pentru faptele cele urâte făcute, dar și adâncimea iertării și milostivirii primite de la Dumnezeu. Putem vorbi și despre mireasma cea bună a împăcării ce umple întreaga casă noastră când, după o greșală de care le-a părut cu sinceritate rău, au simțit că părinții îi iartă și îi mângâie.

Venind femeia
la picioarele Tale,
Mântuitorule,
a turnat mirul,
umplând locul
de bună mireasmă,
și umplându-se
și de mirul iertării
faptelor celor rele.
(din Denia Miercurii celei Mari)

PARFUM FĂCUT ÎN CASĂ

Este nevoie de:

apă fierbinte
o oală
borcănel gol
lingură de lemn
strecurătoare

ingrediente:

flori (proaspete sau, dintre cele uscate, unele aromate precum levănțica sau bobocii de trandafir)

opțional: esență de vanilie, mirodenii (cardamom, cuișoare, nucșoare), fructe (citrice).

În principiu, orice combinație de flori/ fructe/ mirodenii ar trebui să dea rezultate înmiresmate. Așadar, pot fi folosite acele ingrediente pe care le avem la îndemână. Dacă folosim fructe, le tăiem în prealabil în bucățele mici.

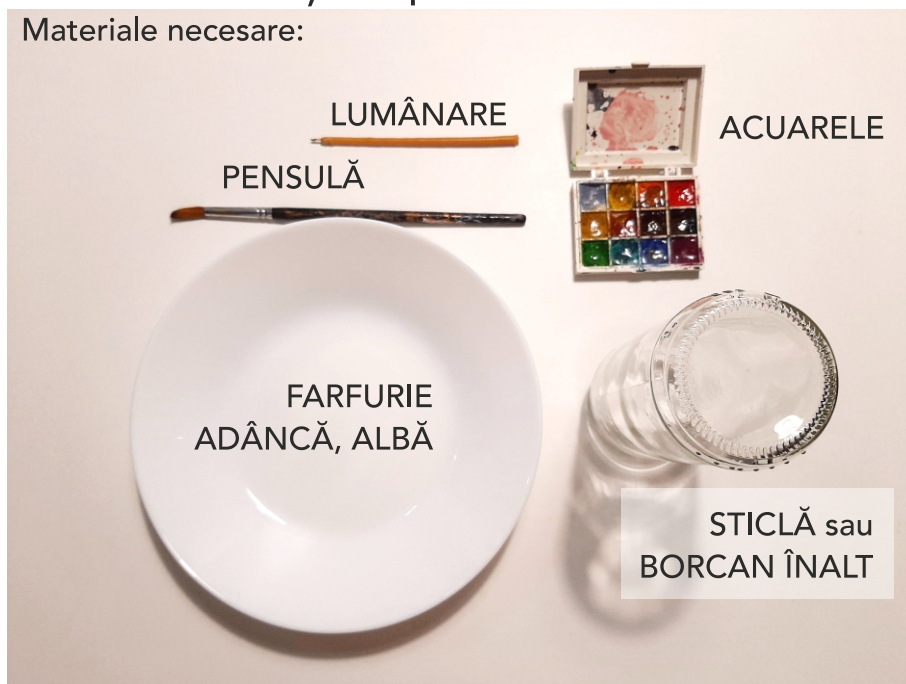
Într-o oală turnăm aproximativ o lingură din fiecare ingredient. Le zdrobim cu coada unei linguri de lemn. Turnăm apă fierbinte. Lăsăm să stea 2-3 ore, apoi strecurăm și transferăm lichidul în borcanul gol.

La sfârșit, putem muta parfumul din borcan într-o sticlă, iar dacă avem o sticlă cu pulverizator, poate deveni un bun parfum natural. Copilul poate să încropească un ambalaj și o etichetă pentru sticlă.

În cântarea Sfintei Casiana, pe care am auzit-o la Denia de Marți seara, am putut asculta acest frumos vers: Primește izvoarele lacrimilor mele, Cel ce scoți cu norii apa din mare. După ce le vorbim copiilor despre cum Dumnezeu nu trece cu vederea "nici picătura din lacrimi, nici din picătură vreo parte", putem face un mic experiment simplu cu apă. Deși principiul fizic aici (diferența de presiune a aerului) este altul decât cel ce privește formarea norilor (evaporarea și, respectiv, condensare apei), experimentul poate deschide multe discuții despre înțelepciunea pusă de Dumnezeu în fire.

EXPERIMENT - înălțarea apei

Materiale necesare:

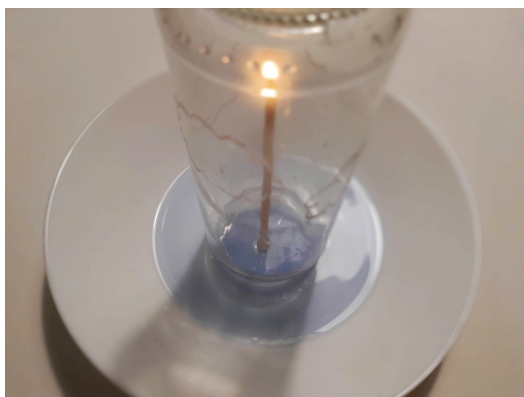
Pași de urmat:

Topește capătul de jos al lumânării și lipește-o astfel în centrul farfuriei.

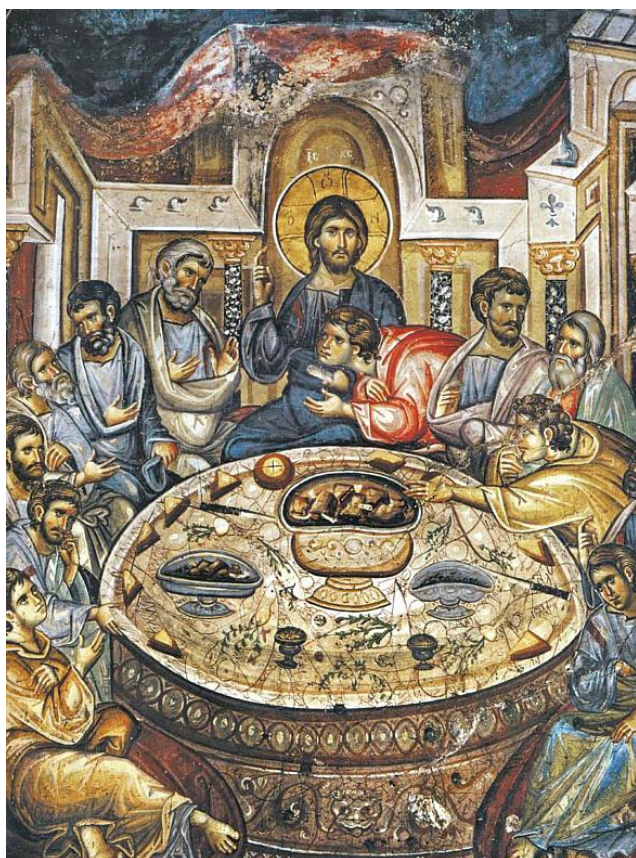
Dizolvă puțină acuarelă în apă, amestecând cu ajutorul pensulei. Apa colorată și farfuria albă vor ajuta la o mai bună vizibilitate.

Aprinde lumânarea. Ușor, pentru a nu stinge flacăra, așează borcanul înalt (sau sticla) deasupra lumânării, cu gura în jos.

Privește ce se întâmplă! (În lipsa oxigenului flacăra se va stinge, iar apa se va ridica din farfurie în borcan).

MIERCURI SEARA **DENIA** JOII CELEI MARI

Joi, în Săptămâna Sfințelor Pătimiri, Biserica face pomenirea Cinei celei de Taină, când Mântuitorul Iisus Hristos a împărțit pentru prima dată pe Sfinții Apostoli cu Trupul și Sângele Său.

Pregătindu-vă de Denie, încurajați-i pe copiii mai măricei să urmărească slujba, "vânând" lucrurile sau momentele din lista de mai jos, bifând căsuța corespunzătoare, o dată ce l-a observat. Pentru aceasta pot fi folosite creioane colorate, carioci, abțibilduri, sau altă metodă potrivită familiei voastre. Dacă urmăriți acest material în varianta printată, copiii pot decupa partea albastră din pagină, pentru a o avea la ei în timpul slujbei.

(Partea aceasta este adaptată după ghidul *Ce să vedem în Săptămâna Mare*, tradus cu permisiunea autoarei în 2019 după lucrarea doamnei Kristina Wenger - orthodoxchristianparenting.wordpress.com)

Ascultă cum e **comparat Iuda** cu Hristos ☐

Cântă **Lumină Lină** ☐

Ascultă despre cum Dumnezeu i-a vorbit lui **Moise în glas de tunet** ☐

Ascultă despre cum Dumnezeu i-a vorbit lui **Iov în glas de vijelie** ☐

Ascultă **profeția lui Isaia** despre cum ne va ajuta Domnul ☐

Ascultă citirea **Apostolului** despre Sfânta Împărtășanie ☐

Ascultă citirea **Evangeliei** despre Cina cea de Taină ☐

Cântă Maicii Domnului, **De Tine se bucură** ☐

Spune Tatăl Nostru ☐

Cântă **Fie numele Domnului binecuvântat** ☐

JOIA MARE

Cina cea de Taină (activitate de colorat)

Cina cea de Taină (activitate de colorat)

Troparul din Sfânta și Marea Joi - fragment (activitate de scriere și memorare):

Când slăviții ucenici
la spălarea Cinei
s-au luminat,
atunci Iuda
cel rău credincios,
cu iubirea de argint
bolnăvindu-se, s-a întunecat,
și judecătorilor
celor fără de lege,
pe tine,
Judecătorul cel drept,
Te-a dat.

JOI SEARA DENIA CELOR 12 EVANGHELII

Numită și "Slujba Sfintelor și Mântuitoarelor Pătimiri", această Denie a Vinerii Celei Mari are ca element special citirea celor 12 Evanghelii ale patimilor și scoaterea solemnă a Sfintei Cruci în mijlocul bisericii. Textele scripturistice care se citesc la această slujbă ne aduc înaintea tuturor pătimirilor suferite de Domnul Iisus Hristos pentru mântuirea noastră, prinderea, procesul și Răstignirea Sa.

Înainte de Denie invitați copilul să inventeze un soi creativ de numărătoare pentru cele 12 Evanghelii pe care le va asculta seara. De pildă, după fiecare evanghelie poate să aprindă o lumânare sau poate lipi o floare/frunză pe o hârtie dinainte pregătită. Sau, după modelul mătaniilor monahilor de demult, poate pleca de acasă având într-un buzunar 12 boabe/ pietricele. După fiecare citire din Evanghelie, va muta o boabă în celălalt buzunar.

Pregătindu-vă de Denie, încurajați-i pe copiii mai măricei să urmărească slujba, "vânând" lucrurile sau momentele din lista de mai jos, bifând căsuța corespunzătoare, o dată ce l-a observat. Pentru aceasta pot fi folosite creioane colorate, carioci, abțibilduri, sau altă metodă potrivită familiei voastre. Dacă urmăriți acest material în varianta printată, copiii pot decupa partea albastră din pagină, pentru a o avea la ei în timpul slujbei.

(Partea aceasta este adaptată după ghidul Ce să vedem în Săptămâna Mare, tradus cu permisiunea autoarei în 2019 după lucrarea doamnei Kristina Wenger - orthodoxchristianparenting.wordpress.com)

Ascultă cei **6 Psalmi**, bifează ☐☐☐☐☐☐

Ascultă cele **12 citiri** din Evanghelie ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Cântă după fiecare citire: **Slavă îndelung răbdării Tale, Doamne, slavă Ție, Doamne, slavă Ție** ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

După fiecare citire din Evanghelie, aprinde câte o **lumânare** (sau altă numărătoare pe care ai ales-o) ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Privește **scoaterea Crucii** din Altar ☐

Ascultă cântarea **Astăzi a fost spânzurat pe lemn** ☐

Ascultă citirea **Fericirilor**. De câte ori auzi „Feriți cei...”? Colorează câte o căsuță când auzi. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Închină-te la Crucea Mântuitorului Hristos ☐

Ouă în culori naturale

Pictarea ouălor în culori naturale, obținute în casă, poate fi o joacă plină de surprize, precum și un experiment interesant. Puteți încerca, împreună cu copiii, diverse culori și combinații. Mai jos este o scurtă listă cu ingrediente ce dau culori surprinzătoare. Copiilor mai mari le puteți da, precum în cadrul unui experiment adevărat, și o „fișă de observație”, în care își pot nota cantitățile de material și mai ales timpul necesar obținerii anumitor nuanțe.

Pași de urmat:

Se fierb ouăle.

Folosind câte o oală separată pentru fiecare ingredient, se fierb timp de 30 de minute, varza roșie, cojile de ceapă roșie și galbenă, sfecla roșie, turmericul.

Se strecoară amestecul din fiecare oală. În lichidul rezultat se adaugă 2 linguri de oțet, iar apoi se așează ouăle.

Se lasă la colorat, experimentând durata de vopsire. De pildă, după 10 minute în zeama de la varză roșie, ouăle vor avea culoarea albastru pastel, iar după 8 ore vor fi bleumarin intens.

Pentru culorile portocaliu și verde, se lasă ouăle la colorat în zeama de turmeric, până prind o culoare galbenă intensă. Apoi se lasă pentru 20 de minute în zeama de varză roșie, pentru culoare verde; sau în zeama de coji de ceapă, pentru culoarea portocalie.

turmeric

turmeric + coji de ceapă

coji de ceapă

sfeclă roșie

varză roșie (6 ore)

varză roșie (2 ore)

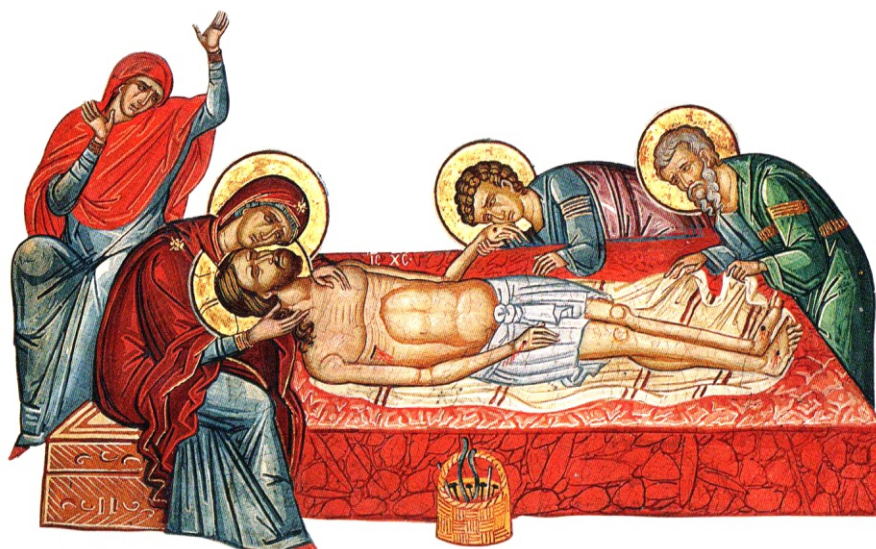
turmeric + varză roșie

Pentru copiii care vor dori să încondeieze ouă, dar și pentru cei ce-și doresc să deseneze doar, aici sunt câteva modele strânse și publicate în anul 1914 de către doamna Maria Panaitescu.

Icoana Punerii în Mormânt (activitate de colorat)

(Partea aceasta este adaptată după ghidul Ce să vedem în Săptămâna Mare, tradus cu permisiunea autoarei în 2019 după lucrarea doamnei Kristina Wenger - orthodoxchristianparenting.wordpress.com)

Închină-te la Epitaf ☐

LITURGHIA DIN SÂMBĂTA MARE

După citirea Apostolului la Liturghia din Sfânta și Marea Sâmbătă se cântă **Scoală-Te, Dumnezeule, judecă pământul, că toate neamurile sunt ale tale**, iar straietele în care sunt înveșmântați părinții și biserica se schimbă în veșminte albe, biserica întreagă luminându-se. În unele țări ortodoxe, în acest moment părintele iese din Sfântul Altar înveșmântat în alb și presară asupra credincioșilor petale de flori și frunze proaspete, ca o vestire a biruinței lui Hristos asupra morții și iadului. Imediat urmează citirea Evangheliei ce vorbește despre Învierea Domnului. Luminarea veșmintelor bisericii e un moment ce aduce bucurie și în sufletul unui prunc micuț.

Ascultă despre cum **iadul s-a amărât** ☐

Cântă **Lumină Lină** ☐

Ascultă despre **cum a făcut Dumnezeu lumea** ☐

Ascultă povestirea despre **Iona** ☐

Ascultă povestirea despre **cei trei tineri** ☐

Cântă **Pe Domnul lăudați-L și-L preaînălțați pe Dânsul în veci** ☐

Cântă **Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat** ☐

Vezi cum biserica își schimbă veșmintele **din negru în alb** ☐

Ascultă Evanghelia ce vorbește despre **Înviere** ☐

Ascultă ce **cântare diferită** decât de obicei se cântă la Intrarea Mare ☐

Hristos a Înviat! (activitate de scriere și memorare):

Hristos a înviat
din morți
Cu moartea
pe moarte călcând
Și celor din morminte
viață dăruindu-le.

Hristos a Înviat! (activitate de colorat):

Hristos a înviat
din morți
Cu moartea
pe moarte călcând
Și celor din morminte
viață dăruindu-le.